

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы  
Олы Салтык авыл жирлеге Советы  
КАРАРЫ**

**«16» декабрь 2021 ел**

**№ 39**

**Олы Салтык авылы жирлеге территориясендэ  
төзекләндерү өлкәсендэ  
муниципаль контроль турында  
нигезләмәне раслау турында**

«Россия Федерациясендэ жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, «Россия Федерациясендэ дәүләт контроле (кузэтчелеге) нәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы «Олы Салтык авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Олы Салтык авыл жирлеге Советы КАРАР итә:

1. Олы Салтык авыл жирлеге территориясендэ төзекләндерү өлкәсендэ муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.
2. Элеге каарар, каарарның 1 пунктында күрсәтелгән нигезләмәнең 4 бүлгендәге нигезләмәләреннән тыш, 2022 елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча, рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
3. Элеге каарарның 1 пунктында күрсәтелгән нигезләмәнең 4 бүлгендәге нигезләмәләре 2022 елның 1 мартаиннан үз көченә керә.
4. Элеге каарарның үтәлешен контрольдә тотам.

**Кама Тамагы муниципаль районы  
Олы Салтык авыл жирлеге башлыгы,  
Олы Салтык авыл жирлеге Советы рәисе**

**Р.М.Вафин**

Татарстан Республикасы  
Кама Тамагы муниципаль районы  
Олы Салтык авыл  
жирлеге Советының  
2021 елның 16 декабрендәгө<sup>н</sup>  
№ 39 нчы карары белән расланган.

**Олы Салтык авыл жирлеге  
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль  
контроль турында нигезләмә**

**1. Гомуми нигезләмәләр**

1.1. Элеге нигезләмә Олы Салтык авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба - төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Олы Салтык авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба - төзекләндерү кагыйдәләре), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм күрсәтелә торган хезмәтләрне (алга таба - мәжбүри таләпләр) үтәү, төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып тора.

1.3. Олы Салтык авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет, жирлек) төзекләндерү өлкәсендә контроль башкара.

1.4. Башкарма комитетның Төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлары - жирлек башлыгы, шулай ук башкарма комитет житәкчесе урынбасары (сәркәтибе) (алга таба-контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә, төзекләндерү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм жаваплылыкка ия.

1.6. Төзекләндерү өлкәсендә контроль, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.7 Башкарма комитет үз эченә алган төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контролльдә tota:

- 1) якын-тирә территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;
- 2) элементларны һәм төзекләндерү объектларын карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

-халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау,

мәденият, физик культура һәм спорт, социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле үтеп керүенә комачауламый торган коймалар кую турында;

-торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, башка диварлар, корылмаларның, шулай ук төзекләндерү һәм жәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту буенча;

-инженерлық корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәkle мәгълүматны үз эченә алган маҳсус билгеләр, язулар эчтәлеге буенча;

- жир эшләрен башкару өчен Татарстан Республикасының норматив хокукий - актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә, муниципаль норматив хокукий актларда билгеләнгән жир эшләрен башкару тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен башкаруга рөхсәтнамә нигезендә жир эшләрен башкару буенча;

-биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле үтеп керүне, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэммин итү, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләрнең, шул исәптән Инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең, жир эшләрен башкару чорында, иминлеген тәэммин итү буенча;

-транспорт чараларын газонда яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориядә урнаштырмау, төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән транспорт чараларын урнаштыру, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәту яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташканда яки төзелеш мәйданнарыннан чыкканда (тент яки яшерү булмау аркасында)транспорт чараларыннан гомуми файдалану территориияләрен пычратуга юл куймау турында;;

1) авыл жирлеге территорииясен кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен, бозларын һәм боз сөңгеләрен чистарту буенча чаралар үткәрүне дә кертеп;

2) жәйге чорда жирлек территорииясен жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантин, агулы һәм чуп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп;

3) маҳсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

4) гомуми файдаланудагы территориияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

5) утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән агач һәм куакларны юкка чыгару (сүтү), агач һәм куакларны кисү буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракларда төзекләндерелергә тиеш булса, агач һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәт һәм (яки) агач һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәтнамә;

6) каты коммуналь калдыкларны жыю буенча мәжбүри таләпләр;

7) хайваннарны урамда йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм гомуми файдаланудагы территориияләрдә һәм территориияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Башкарма комитет вазыйфай затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролльдә tota.

1.8. Төзекләндерү элементлары астында хәзерге хәлдә декоратив, техник, планировка, конструктив җайлланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш элементлары, шул исәптән биналар, корылмалар, Корылмалар

фасадлары, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр аңлашила.

Төзекләндерү обьектлары астында хәзерге хәлдә төзекләндерү эшләре алыш барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр, шул исәптән төзекләндерү эшләре алыш барыла торган территорияләр аңлашила:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданнарның бакчачылық, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнаштыру территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, спусклар, тракторлар, тупиклар, урамнар, шосселар);

- 1) ишегалды территорияләре;
- 2) балалар һәм спорт мәйданчыклары;
- 3) хайваннар өчен мәйданчыклар;
- 4) парковкалар (парковка урыннары);
- 5) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;
- 6) техник һәм санитар-саклау зоналары;

Коймалар астында капкалар, калиткалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматик коймалар һәм декоратив коймалар (коймалар) чын хәлдә аңлана.

1.9. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда бәяләү һәм рисклар белән идарә итү системасы кулланылмый.

## **2. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китеү куркынычларын профилактикалау**

2.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чараплар үткәрү юлы белән дә контрольлек итә.

2.2. Профилактик чараплар башкарма комитет тарафыннан контролльдә тотылучы затларның мәжбүри таләпләрне намус белән үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китеүгә китеү торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контролльдә тотучы затларга житкерү, аларны үтәү алымнарына житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

2.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда зыян (зыян) китеү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәрү контролль чаралар үткәрүгә карата ёстенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чараплар Россия Федерациясе хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китеү (зыян) куркынычларын профилактикалау программы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китеү куркынычын профилактикалау программында каралмаган профилактик чараплар үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар үткәргәндә контроль обьектларының закон тарафыннан

саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүе ачыкланса, төзекләндерү өлкәсендә контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чараптар үткәрү турында карап кабул итү өчен, бу хакта кичекмәстән жирлек башлыгына мәгълүмат жибәрә.

2.5.Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә түбәндәгө профилактик чараптар үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) консультация бирү;

2.6. Мәгълүматларны Кама Тамагы муниципаль районның рәсми сайтында (жирлек бүлеге) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (алга таба-бүлек) тиешле мәгълүматларны урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча Башкарма комитет тарафыннан житкерелә - районның рәсми сайты) максус бүлектә (максус бүлеккә керү районның рәсми сайтынң төп (төп) битеннән), массакүләм мәгълүмат чарапарында, дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) контролльдә тотучы затларның шәхси кабинетлары аша һәм башка рәвешләрдә башкарылырга тиеш.

Башкарма комитет районның рәсми сайтындағы контроль эшчәнлеккә багышланган максус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 46 статьясындағы З өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм аларга ярдәм итәргә бурычлы.

Башкарма комитет шулай ук гражданнарың җыелышларында һәм конференцияләрендә халыкка контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итәргә хокуклы.

2.7.Контрольдә тотучы затларга консультация телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итү яки профилактик чараптар, контроль чараптар үткәрү барышында, контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнары шәхси кабул итү авыл жирлеге башлыгы һәм (яки) контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат районның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган максус бүлектә урнаштырыла. Консультация телдән яки язма формада түбәндәгө мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1)төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чарапарны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольгә алырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү башкарма комитет тарафыннан контроль чараптар қысаларында башкарыла.

Контрольдә тотучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнарың җыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.8.Язма рәвештә консультация контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан түбәндәгө очракларда гамәлгә ашырыла:

1) контрольлек итүче зат тарафыннан консультация бирү мэсьеләләре буенча язма жавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;

2) вакытында консультацияләр бирү телдән бирергә жавап бирелгән сорауларга жавап бирү мөмкин түгел;

3) куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультацияне гамәлгә ашырганда вәкаләтле зат

контрольлек итәргә, Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация бирү барышында конкрет контроль чарасына, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның каарларына һәм (яки) гамәлләрен, контроль чарада катнашучыларның башка гамәлләрен бәяләгән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтижәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында консультация бирергә вәкаләтле вазифаи затка билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мэсьеләләре буенча контрольлек итүче затны бәяләү максатыннан, башкарма комитет тарафыннан файдаланыла алмый.

Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла. Башкарма комитетка контрольлек итүче затларның һәм аларның вәкилләренең биш һәм аннан күбрәк мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультация бирү башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, авыл жирлеге башлыгы яки вазыйфаи зат кул куйган язма аңлатма бирү юлы белән башкарыла.

### **3.Контроль чаралар һәм контроль гамәлләр башкару.**

3.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет тарафыннан әлеге чаралар кысаларында түбәндәгे контроль чараларның һәм контроль гамәлләренең түбәндәгө төрләре үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) урнашу (эшчәнлек алып бару)урынында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, документлар таләп итү юлы белән), язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү аша);

2)рейд тикшерүе (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

3)документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар истребованиясе, экспертиза аша);

4)күчмә тикшерү (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләренең (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында белешмәләр жыю һәм анализлау юлы белән), шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән мәгълүматларны, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларындағы мәгълүматларны, «Интернет» челтәреннән, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматларны, шулай ук автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнен техник чараларын кулланып алынган

белешмәләрне, шулай ук фото-төшерү функциясе булган хокук бозуларны теркүнен техник чараларын кулланып алынган мәгълүматларны күзэту. - - кино төшерү, видеоязмалар;;

6) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

3.2.Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзэту һәм күчмә тикшерү башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

3.3.Әлеге нигезләмәнен 3.1 пунктындагы 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чаралар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

3.4.Контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән үткәрелә торган контроль чаралар үткәрү өчен нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданнар һәм оешмалардан, дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан килгән мәгълүматта зыян (зыян) китерү куркынычы турында яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы турында, шулай ук контроль чаралар үткәру нәтиҗәсендә, үзара бәйләнешсез контроль чараларны да кертеп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контроль чараларны да кертеп, контроль чаралар үткәру нәтиҗәсендә, шул исәптән башка контрольлек итүче затларга карата үткәрелә торган;

2) Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациисе Хөкүмәтенен конкрет контрольләнүче затларга карата контроль чаралар үткәру турында күрсәтмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарың үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренен үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

4) ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәнен үтәлү срогы тәмамлануы мәжбүри таләпләрне бозу очраклары-контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән күрсәтмә белән бирелгән документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яки бирелгән документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәне үтәү турында нәтиҗә ясау мөмкин түгел.

3.5.Контрольлек итүче зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чарасы үткәру турындагы күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

3.6.Башкарма комитет каравы кабул ителгән очракта, зыян (зыян) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы турында белешмәләр нигезендә, мондый күрсәтмә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның тиешле күрсәтмәсе нигезендә кабул ителә.

3.7.Контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар, жирлек башлыгы бирeme, Башкарма комитетның эш планындагы биремнәр, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында » 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон белән

билгеләнгән очракларда, жирле үзидарә башлыгының бирeme, биремнәре нигезендә, контролльдә totarга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

Гражданнарга, юридик затларга hәм шәхси эшмәкәрләргә карата контролъ чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) hәм муниципаль контролъ турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә, контролльдә totarга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

3.8. Башкарма комитет төзекләндеру өлкәсендә контролъне оештыру hәм гамәлгә ашырганда әлеге документлар hәм (яки) белешмәләр ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада булган башка органнардан документлар hәм (яки) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар hәм (яки) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе hәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, муниципаль контролъ органнары тарафыннан башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда hәм үткәргәндә ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алына hәм алына торган документлар hәм (яисә) мәгълүматлар исемлеге белән билгеләнгән, бу документлар hәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контролъ (кузәтчелек) органнарыннан яисә әлеге органнарга караган, дәүләт контроле (кузәтчелеге), муниципаль контролъ төрләрен оештыру hәм гамәлгә ашырганда контролъ (кузәтчелек) органнары яисә әлеге органнар карамагында оешмалардан алынган документлар hәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән, шулай ук контролъ (кузәтчелек) органнары тарафыннан алына торган документларны hәм (яки) белешмәләрне тапшыру кагыйдәләре белән, дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контролъ, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контролъне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 2001 ел, 6 март, 338 нче карары белән расланган.

3.9. Контрольлек итүче затлар булган индивидуаль эшкуар, гражданин, килеп житкәндә, Башкарма комитетка контролъ чарасын үткәргәндә булу мөмкинләгә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контролъ чараны уздыру индивидуаль эшкуар, гражданинның әлеге мөрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәkle вакытка күчерелә (эмма 20 көннән дә артык түгел), бер ук вакытта түбәндәгә шартларны үтәү дә керә:

1) контролльдә тотылучы затның яисә аның вәкиленен булмавы, контролльлек чарасын үткәргәндә, төзекләндеру өлкәсендә контролъне гамәлгә ашырырга, мәжбүри таләпләрне үтәүне контролльдә totarга вәкаләтле вазыйфаи зат бәяләвенә комачауламый, контролльлек итүче затка тиешле рәвештә контролъ чара үткәрү турында хәбәр итегән булса,;

2) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнен яисә фактта зыян китерүнен турыдан-туры янавы билгеләре булмау,;

3) контролльдә тотылучы затның (контрольдә тотучы затның авыруы, аның командировкасы h.b.) булмау өчен житди сәбәпләр бар. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көннән дә артмаска тиеш. Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече

предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш. Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәру вакыты оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.10.Барлық очракларда да контроль эшләр башкаруга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр қылуга җәлеп ителгән затлар тарафыннан тикшерү чарапарын үткәру өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр үткәру һәм әлеге максатлар өчен кулланылган техник чарапар турындагы мәгълүмат тикшерү чарасы нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль эш нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.11.Контроль чара нәтижәләренә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнен үтәлешен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәту һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, вәкаләтле органга яисә вазыйфаи затларга жаваплылыкка тарту мәсьәләсен карау өчен мәгълүмат жибәру һәм (яисә) башкарма комитет тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 90 статьясындағы 2 өлешендә каралган чарапарны куллану керә.

3.12.Контроль чарасы тәмамланғаннан соң, контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тота торган контроль чара акты төзелә. Мондый чара үткәру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе курсәтелә. Ачыкланган бозуларны бетергән очракта, тикшерү чарасы тәмамланғаннан соң актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка күшүлүрга тиеш. Тикшерү чарапарын үткәргендә тутырылган тикшерү кәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәру көнендә контроль чара үткәру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чарасы акты, аны рәсмиләштергәннән соң, контроль (кузәтчелек) чарапарның бердәм реестры аша, прокуратура органнарына жибәрелә.

3.13.Контроль чарапар турында мәгълүмат контроль (кузәтчелек) чарапарның бердәм реестрында урнаштырыла.

3.14.Контрольдә тотылучы вазыйфаи затларга контроль, гамәлләр һәм кабул итә торган караплар турында хәбәр итү әлеге гамәлләр һәм контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында караплар урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр курсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлекен тәэммин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотылучы затларга житкерү юлы белән башкарыла., шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталы) һәм (яки)

дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкаручи, контрольлек итүче зат булып торучы граждан, контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар кылган гамәлләр, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында, аларга башкарма комитет адресына документларны қәгазьдә алу кирәклеге турында хәбәр жибәрү яки Башкарма комитетта контрольләнүче затның электрон почта адресы турында мәгълүматлар булмау һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жибәрү мөмкинлеге булганда, хәбәр итә., әгәр зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына ия булмаса (ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуны төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждан башкарма комитетка документларны қәгазьдә жибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә тотучы затка контроль, гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында хәбәр итү, башкарма комитет контрольдә тотучы затка документлар һәм белешмәләр жибәрү, контрольдә тотылучы затка электрон формада яки контрольлек итүче зат запросы буенча хәбәр итү мөмкинлеге булмаган очракта, шул исәптән қәгазьдә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.15. Контроль чара үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (кузәтчелек) чарапарның бердәм реестрына кертелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чарапар үткәрергә хокуклы.

3.16. Контроль чара үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында карапган вәкаләтләр чикләрендә башкарма комитет (контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, бурычлы:

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң, контрольлек итүче затка ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында, аларны бетерү һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чарапар үткәрү турында күрсәтмә бирергә;

2) тикшерү чарасын уздырганда төзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы граждан, оешмаларның эшчәнлеге билгеләнгән очракта, гражданнарга, оешмаларга зыян китерү (зыян) куркынычы булу һәм аны булдырмау ысууллары турында теләсә нинди үтемле ысуул белән мәгълүмат житкериү буенча Россия Федерациясе законнарында карапган чарапарны кичекмәстән кабул итәргә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүнең турыдан-туры куркынычын тудыра, мондый зыян (зыян) китерелгән;

3) контроль чарасы барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләрен ачыклаганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә яисә тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чарапар күрергә, тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә.;

4) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, күрсәтмәне

мәжбүри үтәү турындағы таләп белән судка мөрәжәгать иткәнче, аның үтәлешен тәэммин итү буенча чараптар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, судка мөрәжәгать итәргә тиеш;

5) закон тарафынан саклана торған кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләплөрне үтәү буенча рекомендацияләр бирү, башка чараптар үткәру турындағы мәсьәләне карага.

3.17. Контрольлек итүче вазыйфаи затлар, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контроль чара үткәру барышында Россия Федерациясе законнары тарафынан административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозуны контролльдә тоту кысаларында тикшерү чарасы үткәрелгән очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булусы турында мәгълүмат курсәтелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар әлеге актның күчермәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына юллыйлар.

3.18. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаятыләрне судка кадәр бирү тәртибе кулланылмый.

#### **4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре**

Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең нәтиҗәлелеген һәм нәтиҗәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.1. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр жирлек Советы тарафынан раслана.

Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль  
контроль турындагы нигезләмәнең  
1 нче күшымтасы

## **Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль өлкәдә мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге**

Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары булып тора:

1. Жирлекнең төзекләндерү кагыйдәләрен бозу билгеләрен ачыклау.

2. Федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында, законнарда һәм Россия Федерациясе субъектларының инвалидлар өчен үтемлелекне тәэмин итү максатларында чыгарылган законнары һәм башка норматив хокукий актларында билгеләнгән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемлелеген тәэмин итүгә карата мәжбүри таләпләрне бозу билгеләрен ачыклау.

3. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, юридик затлардан, ижтимагый берләшмәләрдән, шәхси эшмәкәрләрдән, гражданнардан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәжбүри таләпләрне бозу һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы булу турында хәбәр итә ала торган мәгълүматлар килүе.

4. Контроль чара нәтиҗәләре буенча бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәнең билгеләнгән срокта үтәлеше турында мәгълүмат булмау.

Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль  
контроль турындағы нигезләмәнең  
2 нче күшымтасы

## ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘР

төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә аларның максатчан  
күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр

1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә төп  
күрсәткечләр hәм аларның максатчан күрсәткечләре:

Төп күрсәткечләр	Максатчан әһәмияттәге (%)
Мәжбүри таләпләрне бозу очракларыннан мәжбүри таләпләрне бетерү өлеше	70-80
Контроль органның hәм (яки) аның вазыйфай затларының контроль чараларын үткәргендә кергәннең гомуми саныннан нигезле шикаятыләр өлеше	0
Суд тарафыннан юкка чыгарылган контроль чаралар нәтижәләре буенча кабул ителгән карапларның гомуми саныннан өлеше	0

2. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә индикатив күрсәткечләр:

- 1)муниципаль контроль органына кергән мәжбүри таләпләрне бозу турында гражданнар hәм оешмалардан килгән мөрәжәгатьләр саны (3);
- 2)муниципаль контроль органы тарафыннан планнан тыш тикшерү чаралары саны (3);
- 3) муниципаль контроль органы тарафыннан планнан тыш тикшерү чарасын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнары тарафыннан кабул ителгән караплар саны (3);
- 4)мәжбүри таләпләрне бозу муниципаль контроль органы тарафыннан ачыкланган Сан (3);
- 5) мәжбүри таләпләрне бетерелгән бозулар саны (3);
- 6)контроль чарасы актына карата кергән каршылыклар саны (0);
- 7) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында муниципаль контроль органы тарафыннан бирелгән күрсәтмәләрнең саны (3).